

Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն

«Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների և ուսուցչի օգնականների դասավանդման հմտությունների զարգացման ապահովում» ծրագիր

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Դպրոց՝ Պտղավանի միջնակարգ դպրոց

Թեմա՝ Ուսուցչի մասնակցությունը հաստատության մեթոդավարումների աշխատանքներին:

Վերապատրաստող, մենթոր՝ Կարինե Սարուխանյան

Ուսուցիչ՝ Մանե Թանդարյան

Երևան 2023

Բովանդակություն

1. Ներածություն.....էջ 3
2. Մեթոդական միավորման կառուցվածքն ու գործառույթները.....էջ 5
3. Ուսուցիչների մասնակցությունը մեթոդմիավորումների աշխատանքին.....էջ 9
4. Ամփոփում.....էջ 16
5. Գրականության ցանկ..... էջ 21

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Դպրոցում կրթական գործունեության արդյունավետ կազմակերպման նպատակով ձևավորվում են խորհրդակցական մարմիններ, որոնցից առաջնային դերում են մեթոդական միավորումները: Դպրոցում՝ ամեն քայլափոխին, ուսուցիչը և աշակերտը բախվում են զանազան մարտահրավերների հետ, որոնք հաճախ հնարավոր են լուծել միայն սերտ համագործակցության միջոցով: Նմանատիպ խնդիրների լուծման առաջին օգնականը դպրոցում մեթոդմիավորումն է: Աշխատանքն այստեղ ուղղված է ուսուցիչների մասնագիտական որակների, մեթոդական գիտելիքների բարձրացմանը: Միավորման ներսում շատ կարևոր է յուրաքանչյուր ուսուցչի անհատական դերկատարումը: Այս օղակի արդյունավետ աշխատանքի շնորհիվ հնարավոր է ոչ միայն բարձրացնել կրթության որակը, այլև լուծել զանազան այլ խնդիրներ:

Ուսուցչի համար զարգանալու, փորձի փոխանակման կարևոր աղբյուր է գործընկերների հետ համագործակցումը, որ օգնում է ուսուցիչներին զարգացնել իրենց մասնագիտական կարողունակությունները: Իսկ արհեստավարժ ու բանիմաց ուսուցիչը կարողանում է հետաքրքրել սովորողին, կառավարել դասն ու սովորողների վարքը: Մեթոդական միավորումների անդամներեն ուսումնական հաստատության ուսուցիչներն են, ովքեր իրենց նվիրված աշխատանքն ուղղում են ի բարրօրություն դպրոցի և սովորողների:

Հետազոտության նպատակը: Մեթոդական աշխատանքների ուսումնասիրությունը դպրոցում հետապնդում է մեկ գլխավոր նպատակ. օրինակով ցույց տալ և ապացուցել, թե համակարգված և համագործակցային աշխատանքը յուրաքանչյուր մեթոդմիավորման ներսում որքան դրական ազդեցություն կարող է ունենալ ուսումնական հաստատության գործունեության վրա: Նմանատիպ աշխատանքով հնարավոր է ապահովվել ուսուցիչ-աշակերտ կապը և բարձրացնել ուսումնառության որակը:

Հետազոտության խնդիրը: Ձևակերպել մեթոդական միավորման՝ որպես խորհրդակցական մարմնի կառուցվածքն ու հիմնական գործառույթները դպրոցում, հիմնավորել մեթոդական միավորումների անհրաժեշտությունը դպրոցում, օրինակներով ցույց տալ կատարված աշխատանքների կարևորությունն ու արդյունավետությունը:

Հետազոտության թեմայի արդիականությունը: Թեմայի արդիականությունը պայմանավորված է զարգացող աշխարհում ուսուցչի առջև ծառայած նոր մարտահրավերներով, խնդիրներով ու պահանջներով, որոնց բավարարման համար շատ

կարևոր է ճիշտ կազմակերպված աշխատանքը մեթոդական միավորման շրջանակներում, որտեղ ուսուցիչը կարողանում է լուծում տալ շատ խնդիրների, զարգացնում է իր մանկավարժական որակները, ձեռք է բերում բազմաթիվ նոր ու պահանջված կարողություններ:

1.1 Մեթոդական միավորման կառուցվածքն ու գործառույթները

Ուսուցիչների մեթոդական աշխատանքը կազմակերպող գլխավոր կառույցը առարկայական մեթոդմիավորումն է: Այն նպաստում է ուսուցիչների մասնագիտական վարպետության, մեթոդական կուլտուրայի, ստեղծագործական ներուժի բարձրացմանը: Առարկայական մեթոդմիավորումների մեթոդական աշխատանքը կարող է ունենալ կազմակերպման հետևյալ ձևերը.¹

- դասախոսություն
- սեմինար
- ստեղծագործական բանավեճ
- կոլեկտիվ ստեղծագործ աշխատանքի ժամ
- մեթոդական մրցույթներ
- մեթոդական վարպետության դասեր
- բանավեճեր
- որոնողա-ստեղծագործական աշխատանքներ, նախագծեր
- հանդիպում „կլոր սեղանների,, շուրջ

Առարկայական մեթոդմիավորումների աշխատանքներում որոշակի կարևորություն է տրվում նաև ուսուցիչների ինքնակրթության կազմակերպմանը: Առարկայական մեթոդմիավորումների աշխատանքներում առանձնակի կարևորություն է տրվում նաև ուսուցիչների ինքնակրթության կազմակերպմանը: Մանկավարժական վարպետության կատարելագործման նպատակով մեթոդմիավորումը կազմում է դասերին փոխադարձ այցելությունների պլան- գրաֆիկ: Ինչպես վերը նշել էինք՝ մեթոդմիավորման աշխատանքում մեծ նշանակություն ունի վարպետ ուսուցչի և սկսնակ մասնագետների միջև ծավալվող գործունեությունը: Այս առումով անչափ կարևոր է յուրաքանչյուր ուսուցչի մասնագիտական որակները, Իսկ ի՞նչ են իրենցից ենթադրում այդ որակները:

¹ <https://www.arlis.am/documentview.aspx?docid=114876>, ՀՀ կառավարության որոշում

Ուսուցչի մասնագիտական որակներից են՝

- ✓ հանդուրժողականությունը, սեփական աշխատանքը ծրագրելու և կազմակերպելու, ուսուցման գործընթացն արդյունավետ իրականացնելու, մասնավորապես ավանդական և ժամանակակից մեթոդները զուգորդված օգտագործելու, անվտանգ ուսումնական, հոգեբանական և դաստիարակող միջավայր ստեղծելու կարողություն
- ✓ նորը զգալու և ընկալելու կարողություն, գենդերային անկողմնակալություն,
- ✓ քննադատական մտածելակերպ, սեփական գործունեությունը մշտապես վերլուծելու, վերանայելու, ճշգրտելու և կատարելագործելու ցանկություն և կարողություն
- ✓ սովորողի իրավունքների պաշտպանի, երեխային համաձևավորողի, ուսումնադաստիարակչական գործընթացը երեխայի համար հեշտացնողի դերերը մասնագիտական բարձր որակով կատարելու ցանկություն և կարողություն;
- ✓ դպրոցի, դասարանի և նրանում կատարվող բոլոր իրադարձությունների և փոփոխությունների մասնակիցը լինելու պատրաստակամություն:²

Հոգեբանները գտել են, որ միայն այն գիտելիքներն են դառնում համոզմունք, որոնք մարդն ինքնուրույն է ձեռք բերում: Եվ եթե գիտելիքների սկզբնական ընկալումը կայուն չէ, ապա հաջորդող աշխատանքը պետք է լինի անհատական և պետք է իրագործվի այն ծավալով ու տեմպով, որ անհրաժեշտ են յուրաքանչյուր անձի: Իսկ դա հնարավոր է միայն ինքնուրույն կրթական գործունեության պայմաններում: Առավել արդյունավետ ձևով այն կազմակերպել հնարավոր է մեթոդափոփոխումների նիստերի ընթացքում՝ արդյունքները ներկայացնելով տարբեր ձևերով. զեկուցումներ, բաց դասեր, ստեղծագործական հաշվետվություններ: Այս բոլորը պլանավորվում է նախապես և վերահսկվում է մեթոդափոփոխման ղեկավարի կողմից: Ինչպե՞ս պետք է կազմակերպել մեթոդափոփոխման աշխատանքը դպրոցում:³

Մեթոդափոփոխման աշխատանքն անհրաժեշտ է կառուցել ընդհանուր մանկավարժական խնդիրների շուրջ, որն այդ պահին ծառացել է դպրոցի առջև: Ընդհանուր

թեմայի քննարկման ընթացքում մեթոդափափոքման նիստերում ցանկալի է կոնկրետացնել այն:

² Ա. Թովուզյան, Մանկավարժական միտք, 2012, «Ժամանակակից ուսուցչին ներկայացվող պահանջները»

³ <https://old-lib.amedu.am/resource/846>, Պաշարների շտեմարան

Թեմայի որոշումից հետո անհրաժեշտ է նշել դրա գործնական ելքի ձևը. ելույթներ սեմինարներում, բաց դասի ընթացքում աշխատանքի փորձի ներկայացում և այլն:

Մեթոդական աշխատանքի ժամանակակից մակարդակի ապահովման համար կրթական հաստատությունում կարևոր է կազմակերպել աշխատանք՝ ուսուցիչներին նորմատիվ փաստաթղթերի, մեթոդական և առարկայական նոր գրականության ծանոթացման ուղղությամբ: Մեթոդափափոքման նիստերում կարելի է ուշադրություն հրավիրել այն հարցերին, որոնք կապված են հանձնարարականների, հուշագրերի, ծրագրի առավել բարդ թեմաների քայլաշարի կազմմանը, առաջավոր մանկավարժական փորձի ուսումնասիրմանն ու տարածմանը: Անհրաժեշտ է մանկավարժական փորձին վերաբերվել զգուշությամբ ու խնամքով և հաշվետվությունների, հոդվածների տեսքով դրանք տեղադրել մեթոդական «գանձարանում»: Հնարավոր է կազմակերպել դասապլանների, ստեղծագործական աշխատանքների, գննական միջոցների, լավագույն տետրերի ցուցահանդեսներ: Մանկավարժական վարպետության կատարելագործման նպատակով մեթոդափափոքումը կազմում է դասերին փոխադարձ այցելությունների պլան-գրաֆիկ: Մեթոդափափոքման աշխատանքում մեծ նշանակություն ունի վարպետ ուսուցչի և սկսնակ մասնագետների միջև ծավալվող գործունեությունը: Մեթոդափափոքման աշխատանքի պլանավորման ընթացքում երաշխավորվում է ներառել հետևյալ հարցերը.

- Առարկայի տեսական և դասավանդման մեթոդիկայի հարցեր, հարցեր մանկավարժությունից և հոգեբանությունից (մասնագետների ելույթներ):
- Ծրագրում ընդգրկված բարդություն ներկայացնող հարցերի ուսումնասիրում և այդ կապակցությամբ մեթոդամանկավարժական գրականության իրազեկում:
- Նորմատիվ փաստաթղթերի ուսումնասիրում:
- Նոր դասագրքերի ուսումնասիրում:
- Երաշխավորությունների, հուշագրերի, գննական միջոցների մշակում:
- Միջառարկայական կապերի հարցեր:

- Տետրերի ստուգման հարցեր:
- Մանկավարժական առաջավոր փորձի ուսումնասիրման և տարածման աշխատանք. սեմինարների կազմակերպում՝ գործնականության ապահովմամբ:
- Նպատակային փոխադարձ դասալսումներ, բաց դասեր:
- Ուսուցիչների դասավանդման որակի և սովորողների գիտելիքների մակարդակի ուսումնասիրում և արդյունքների քննարկում:
- Սկսնակ ուսուցիչների հետ աշխատանքի կազմակերպում:
- Քննական նյութի նախապատրաստում:
- Սեմինարներ, խորհրդակցություններ:
- Առարկայական գիտագործնական համաժողովներ:
- Ինքնակրթության վերաբերյալ ուսուցիչների հաշվետվություններ:
- Մեթոդական նյութերի և մշակումների համակարգման կազմակերպում. դասապլաններ, ցուցահանդեսներ, թեմատիկ մշակումներ, դիդակտիկ նյութեր, զննական միջոցներ, սովորողների ստեղծագործական աշխատանքներ և այլն:
- Առարկայական արտադասարանական աշխատանքներ⁴:

---

⁴ <https://old-lib.amedu.am/resource/846>, Պաշարների շտեմարան

Ուսուցիչների մասնակցությունը մեթոդափոփոխումների աշխատանքին:

Ուսուցչի համար գործընկերների հետ համագործակցությունը խիստ կարևոր նշանակություն ունի: Օրինակելի փորձը, որը սկսնակ ուսուցիչը կարող է վերցնել ավագ ու փորձառու գործընկերներից, մեծապես նպաստում է, որպեսզի ուսուցիչն արդեն գործնականում պատկերացում կազմի այս կամ այն առարկայի վերաբերյալ: Ուստի սովորել սովորեցնելով բանաձևն այստեղ լայն կիրառելի է:

Այն ուսուցիչները, ովքեր ավելի փորձառու են, տեղեկացված են ավելի հետաքրքիր, արդյունավետ և համարձակ դասավանդման մեթոդներին, կարող են կառուցել արդյունավետ անհատական դասեր և ապահովել շարունակական ուսուցում: Նրանք ի վիճակի են կազմել և ընտրել դասավանդման այնպիսի մեթոդներ և միջոցառումներ, որոնց միջոցով համապատասխանաբար զարգացվում են աշակերտների ըմբռնումը և հմտությունները: Ստացվում է, որ օրինակելի փորձի փոխանակումը կարող է մոտիվացնել սկսնակ, ոչ հմուտ ուսուցիչներին՝ ամեն կերպ գտնել ճանապարհներ նոր հմտություններ ու կարողությունների ձեռքբերման համար:

Այստեղ իրականացված բազմաբովանդակ գործառնությունները օգնում են ուսուցչին համակարգել իր ողջ մարդկային ներուժը, աշխատանքին մոտենալ ստեղծագործաբար, գնալ նոր ու հետաքրքիր գաղափարների որոնման ճանապարհով, ինչի արդյունքում աշխատանքը դառնում է համակարգված ու արդյունավետ: Ուսումնական գործընթացը համակարգվում է, քանի որ մի նպատակի իրագործման համար աշխատում է մանկավարժների ամբողջ մի թիմ, բացառվում է ցանկացած անհատական շահ, բոլորը գործում են՝ նպատակ ունենալով համակարգել ուսումնադաստիարակչական գործընթացն ու բարձրացնել կրթության առաջնային շահակիցների՝ սովորողների կրթության որակը:

Կրթության որակ հասկացությունը սերտորեն առնչվում է կրթության մատչելիությանը և, չնայած սրանք երկու տարբեր հասկացություններ են, այնուամենայնիվ փոխլրացնում են միմյանց: Եթե կրթության որակը հնարավոր չէ առանց կրթության մատչելիության, ապա մատչելիությունը իմաստազրկվում է առանց համապատասխան կրթական որակի ապահովման: Որակյալ կրթությունը միտված է ապագային և ենթադրում է ոչ միայն նախկինում առկա գիտելիքներ ուսուցանում և յուրացում, այլև նոր գիտելիքների ստեղծում անհատապես կամ կոլեկտիվ եղանակով: Գիտելիքաստեղծ գործունեությունը որակյալ կրթության հիմքերից է, որը կարող է բերել գիտելիքահեն տնտեսության, ժողովրդավարական հասարակարգի

զարգացման, կյանքի զարգացման նոր ուղիների ու մոդելների ստեղծման ու զարգացման:⁵

⁵ <https://deutsch-mit-yehor.com/grammatika/urok-21-proshedshee-vremja-prateritum-v-nemeckom-jazyke/>

Բաց դաս: Պտղավանի միջնակարգ դպրոցի «Հումանիտար» մեթոդիավորման անդամները ողջ ուսումնական տարվա ընթացքում ապահովվեցին սերտ համագործակցություն միմյանց հետ, որի վառ արտահայտված արդյունքներից էր նրանց կազմակերպած օրինակելի բաց դասերը, արտադասարանական միջոցառումները, էքսկուրսիաները, մեթոդական զեկույցները, մեթոդիավորման առարկաների դրվածքի ուսումնասիրության ժամանակ ցուցաբերածակտիվությունը, մասնակցությունը սեմինարներին, վերապատրաստումներին:

Ստորև անհատապես կանդրադառնամ 2022-2023 ուսումնական տարվա ընթացքում մեթոդիավորման որոշ անդամների կատարած աշխատանքներին և դրանց վերլուծությանը, որը թույլ կտա ամբողջական պատկերացում կազմել մեթոդիավորման աշխատանքի մասին:

Առարկա՝ գերմաներեն

Ուսուցչուհի՝ Լ.Անդրեասյան

Դասարան՝ 5

Առարկա՝ Գերմաներեն	Ամսաթիվ 17.04.23թ.	Կիսամյակ Երկրորդ	Դասարան 5-րդ
Աշակերտների թիվը:18	Աղջիկ- 6 Տղա- 12		
Թեմա՝ Präteritum (անկատար անցյալ, անցյալ կատարյալ)	Դասի բնույթը՝ Անցած նյութի ամրապնդման դաս		
Օգտագործող նյութեր՝	<ul style="list-style-type: none"> • ՏՀՏ՝ տեսանյութ, սահիկաշար • Գրավոր աշխատանքի գունավոր թերթիկներ • Գրատախտակ • Համակարգիչ • Տեսացրիչ 		
Մեթոդներ՝	<ul style="list-style-type: none"> • Համակարգով՝ Պրեզենտացիա, Մտազրոհ, Զույգային աշխատանք, Փոխվարժանքի մեթոդ 		

Ամբողջական պատկեր՝	Արդեն սովորել են-Անցյալ կատարյալ ժամանակաձևի կիրառությունը, կազմությունը, բանալի բառերը: Այսօր զարգացնելու են-Համագործակցային կարողությունները
Դասի նպատակը՝	<ul style="list-style-type: none"> ● Զարգացնել բանավոր և գրավոր խոսքը
Վերջնարդյունքները	Աշակերտը կկարողանա՝ <ul style="list-style-type: none"> ● ճիշտ սահմանել անցյալ կատարյալ ժամանակաձևը ● կազմել նախադասություններ՝ օգտագործելով կանոնավոր և անկանոն բայերը ● ներկայացնել անցյալ ժամանակաձևի կազմությունը ● Նախադասությունները դարձնել հարցական և ժխտական

Բաց դասի քննարկման ժամանակ առանձնացվեց ուսուցչի կողմից կիրառված նորգույն մեթոդներից Փոխվարժանքի մեթոդը: Այս մեթոդի օգնությամբ ուսցուցչուհին սկսեց դասապրոցեսը: Աշակերտները տեսանյութի միջոցով ծանոթացան այն հիմնական խնդիրներին, որոնք ուսուցչուհին պետք է անդրադառնար բաց դասի ժամանակ, այնուհետև կատարվեց գույգերով և խմբային աշխատանք: Մեթոդը հնարավորություն տվեց դասապրոցեսին ներգրավել բոլոր աշակերտներին, ապահովեց նրանց մասնակցությունը և ակտիվությունը դասապրոցեսին: Մեթոդը առանձնակի հաջոցված է նոր նյութի հաղորդման ժամանակ, որը և ուսուցչուհին ապացուցեց գործնականում: Հաշվի առնելով ժամանակի պահանջները, ուսուցչուհին օգտագործել էր նաև S2S գործիքներ՝ տեսանյութ, սահիկաշար: Աշակերտները տեսողական հիշողության միջոցով կարողացան ամբողջացնել իրենց տրված հանձնարարությունները և օգնել միմյանց:

Զեկույց: Զեկույցը գիտական կամ կրթական գործունեության բազմաթիվ տեսակներից մեկն է: Հաճախ զեկույցը կոչվում է հողված համաժողովի կամ վերացական հողվածի համար, բայց ամեն դեպքում դրանք բոլորը կառուցված են մոտավորապես նույն օրինաչափության համաձայն: Խնդիրն այն է, որ ոչ ոք չի ցանկանում ձանձրալի հետազոտությամբ զբաղվել, և քչերը գիտեն, թե ինչպես ճիշտ մոտենալ թեմայի ընտրությանը:

Հաճախ ուսուցիչները կամ դասավանդողները տալիս են թեմաների պատրաստի ցուցակ, որից պետք է ընտրեք այն մեկը, որն ամենից շատ է դուր

գալիս: Եթե ունեք ընտրելու մի քանի թեմաներ, որոնք կարող եք վերցնել աշխատանքի, ապա վերցրեք այն թեման, որի հետ աշխատելը ոչ միայն ավելի հեշտ կլինի, այլև ավելի արդյունավետ: Եթե թեմաների առաջարկվող ցանկից ոչ մեկը ձեզ չի հրապուրում, ապա աշխատեք թեման աշխատել առավելագույն ձևակերպմամբ, և որի վրա կա շատ գիտական գրականություն:

Եթե զեկույցի թեման ընտրելու հարցում լիովին ազատ եք, ապա ավելի լավ է այն ընտրեք և ձևակերպեք ձեր դեկլարիի հետ:

Հիմնական բանը հավատալն է, որ ձեր ցանկացած հետաքրքրություն կարելի է դիտարկել գիտական տեսանկյունից, պարզապես անհրաժեշտ է դրան ճիշտ մոտենալ: Մանկավարժական զեկույցը հիմնարար գործիք է՝ ուսուցիչների կարողություններն ու կարիքները իմանալու և հարմարեցնելու համար՝ տարբեր կրթական մակարդակները հաղթահարելու համար⁶:

Չնայած յուրաքանչյուր կրթական կենտրոնի ուսուցիչների զեկույցների մեջ կարելի է գտնել որոշ տարբերություններ, ընդհանուր առմամբ դրանք պահպանում են ընդհանուր տարրեր, խնդիրներ, որոնք պետք է արտացոլվեն փաստաթղթում, գտնեն լուծումներ⁷:

Իսկ այժմ անդրադառնամ «Հումանիտար» մեթոդիավորման անդամներից Հայոց լեզու և գրականություն դասավանդող ուսուցիչներից Մ. Կարապետյանի զեկույցի թեմային և դրա կարևորությանը:

Զեկույցման թեմա՝ «Դասավանդման միջոցները»:

Գիտելիքները մարսելու համար հարկավոր է դրանք կլանել ախորժակով: Դասավանդման միջոցները մանկավարժական գործընթացը կազմակերպելու եւ իրականացնելու համար նախատեսված նյութական օբյեկտներն են: Դրանք գիտելիք ստանալու աղբյուր են, հմտությունների ձեւավորման միջոցներ: Դրանք ներառում են ցուցադրական գործիքներ, դասագրքեր, դիդակտիկ նյութեր, տեխնիկական միջոցներ, սարքավորումներ, պատեր, դասարաններ, լաբորատորիաներ, համակարգիչներ, հեռուստատեսության եւ զանգվածային հաղորդակցության այլ միջոցներ, կազմակերպչական եւ մանկավարժական միջոցներ (ուսումնական պլաններ, քննության տոմսեր, աշխատանքային տախտակներ եւ այլն): Պետք է նշել, որ «ուսուցման միջոցների» հայեցակարգն ավելի լայն իմաստ ունի: Այս

դեպքում ուսումը նշանակում է այն ամենը, ինչը նպաստում է կրթության նպատակներին հասնելու համար՝ մի շարք ձևեր, մեթոդներ, կրթական բովանդակություն եւ հատուկ դիդակտիկ միջոցներ : Դրանց ընտրությունը կախված է կրթական գործընթացի դիդակտիկ հասկացություններից, նպատակներից, բովանդակությունից, մեթոդներից , պայմաններից և ուսուցչի պատրաստվածությունից: Գոյություն ունի դասավանդման միջոցների համակարգ, որոնց անդրադառնալով, ուսուցչուհին փորձեց վեր հանել առկա խնդիրները և օգնել մեթոդափափոխման այն անդամներին, որոնք բախվել են դասավանդման միջոցների կիրառման հետ առկա խնդիրների:

---

⁶ <https://hy.cultureoeuvre.com/10762739-how-to-choose-an-interesting-topic-for-your-report>

⁷ Մանկավարժական ռազմավարություն: Վերցված է edutechwiki.unige.ch կայքի

Դասավանդման միջոցների համակարգ

Դասավանդման միջոցները, ինչպես նաև մեթոդները, մանկավարժական համակարգի մի մասն են և կատարում են դրա նպատակը: Ընտրված միջոցի ճշգրիտ լինելը որոշվում է դասի արդյունքից, ուսուցչի կարողություններից:

Անդրադառնալով զեկուցումների թեմաներին՝ պետք է փաստեմ, որ մեթոդափափորման բոլոր անդամները կարողացել էին իրենց համար առանձնացնել հրատապ և շատ մեծ պարզաբանումներ, լուծումներ պահանջող թեմաներ: Նմանատիպ թեմաների վերհանումը, դրանց քննարկումը, անդրադարձերը օգնում են և սկսնակ և երկար տարիների փորձ ունեցող ուսուցիչներին իրենց դասապրոցեսը, աշակերտների հետ փոխհարաբերությունները ճիշտ կազմակերպելու հարցում: Որտեղ, եթե ոչ դպրոցում՝ մեթոդափափորման ամենամյա նիստերի ժամանակ կարելի է քննարկել վերոնշյալ խնդիրները:

Միջոցառում: Դպրոցում աշակերտի և ուսուցչի անցկացրած ժամանակի բաղկացուցիչ մասն են կազմում դասարանական և համադպրոցական միջոցառումները, որոնք կարողանում են վեր հանել շատ կարևոր իրողություններ, որոնք մշապես նպաստում են դպրոց — աշակերտ — ուսուցիչ կապի ամրապնդմանը: Ուսումնական տարվա ընթացքում Պտղավանի միջնակարգ դպրոցում նշանավորվեց աշակերտների և ուսուցիչների մասնակցությամբ արտադասարանական միջոցառումների կազմակերպմամբ: Առանցքային դեր խաղաց այցելությունը դեպի գյուղի փոքրիկ մատուռ՝ հարգանքի տուրք ցեղասպանության զոհերի հիշատակը հավերժացնող խաչքար:

Աշխրհիկի նախաձեռնությամբ դպրոցում կազմակերպվեց «Կյանքս կյանքիդ գնով, կյանքդ կյանքիս համար» խորագրով միջոցառում: Միջոցառման նպատակն էր վառ պահել 44 օրյա պետերագմում զոհված Պտղավանի մ/դ աշակերտներ՝ Ռուբեն Հակոբյանի և Սերգեյ Մուրադյանի հիշատակը: Միջոցառման ընթացքում դպրոցի աշակերտներն անհատապես հիշեցին ու ներկայացրեցին հերոս տղաների անցած ուղին, փառքն ու վաստակը հայրենիքի նկատմամբ: Միջոցառման ամենահուզիչ դրվագը աշակերտուհու բացման խոսքն էր, որը դարձավ խորհրդանշական և մեծ նշանակություն ունեցավ միջոցառման ողջ գաղափարը ճիշտ փոխանցելու գործում:

Միջոցառմանը ներկա էին զոհվածների ծնողները, հարազատները, համագյուղացիները: Դպրոցի տնօրենի խոսքով, հերոսների հիշատակը միշտ վառ է մնալու բոլորի սրտերում: Նրանք պայքարել և իրենց կյանքը չեն խնայել հանուն վաղվա գեղեցիկ ապագայի և բարօրության, այդ պատճառով պետք է սերունդները ջանք ու եռանդ չխնայեն հերոսների սխրանքներն ու փառքի ճանապարհը գնահատելու, պահելու և արարեցնելու համար: Դպրոցի սաները պետք է ջանան արժանի հետնորդներ լինել քաջարի զինվորներին և հետագայում արդարացնել նրանց հույսերն ու ապացուցել, որ հերոսի կյանքի գինը ամենամեծն էր պետության ու պետականության զարգացման գործում:

Միջոցառման ողջ ծանրությունը աշակերտների հետ կիսացին Պտղավանի մ/դ Հումանիտար մասնախմբի բոլոր ուսուցիչները և զինղեկ՝ Տ. Զուխուրյանը: Զոհված տղաների ծնողները ևս անմասն չմնացին և իրենց շնորհակալությունը հայտնեցին ապագա սերնդին,

որոնց մեջ պետք է ապրեն հերոսացած տղաները:

Հումանիտար մեթոդիավորման առարկաների դրվածքի ուսումնասիրությունը

դպրոցում: Հումանիտար մեթոդիավորման ուսուցիչների համագործակցված աշխատանքը ցայտուն երևաց մասնախմբի դրվածքի ուսումնասիրության ժամանակ: Ուսուցիչները ոչ միայն կարողացան ապահովվել դասապրոցեսի արդյունավետությունը, այլև տոնի վերածեցին յուրաքանչյուր դասաժամ:

Միջոցառումների շարքը շարունակեցին գերմաներենի և ռուսաց լեզվի ուսուցչուհիները, որոնք ոչ միայն լույս ընծայեցին գերմաներենով պաստառ, այլև կարողացան դպրոցում բացել ռուսաց լեզվի դասականների անկյուն: Հումանիտար մեթոդիավորման առարկաների դրվածքի ուսումնասիրությունը ավարտվեց Հ. Թումանյանին նվիրված ցերեկույթով, որի կազմակերպիչներն էին՝ Ս. Ղազարյանը և Մ. Թանդարյանը:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ժամանակակից կրթությունն ուղղված է սովորողների մտածողության, մասնագիտական ինքնակրթության, ինքնուրույնության զարգացմանը, ինչը շատ կարևոր է նոր աշխարհում: Հետևաբար ուսուցչի մասնագիտական կարողունակությունների զարգացումն արդի կրթական պահանջների հենքն է: Ուստի դպրոցի համար կարևոր է կարողունակ ուսուցիչ ունենալը, ով արագ հարմարվում է փոփոխություններին, կրեատիվ է, կողմնորոշվող, անընդհատ թարմացնում և ավելացնում է իր մասնագիտական գիտելիքները:

Մեր ուսումնասիրության արդյունքում փաստեցինք, որ ուսուցչի մասնագիտական որակների բարձրացման համար շատ կարևոր է գործընկերների հետ համագործակցությունը առարկայական մասնախմբերի աշխատանքների շրջանակներում: Այդ աշխատանքների ճիշտ կազմակերպման արդյունքների մասին խոսեցինք փաստերով: Սակայն պետք է նաև նշել, որ եղել են խնդիրներ, որոնք հաղթահարվել են մասամբ: Կարևորում են հատկապես զեկույցների թեմաների արդիականացումը, որը կարող է օգնել մեթոդափափորման բոլոր անդամներին անկախ փորձառությունից: Իրական և ճիշտ կազմակերպված դասալսումները, որոնց անաչառ քննարկում կարող է լինել մեծ խթան ուսուցչի համար: Ուսումնական պրոցեսի արդյունավետության համար մեծ արժեք են ներկայացնում մեթոդական և առարկայան սեմինարիների մասնակցության շարունականությունը և փորձի փոխանակումը գործընկերի հետ:

Անհրաժեշտ ենք համարում վերահաստատել մեր այն պնդումը, որ առարկայական մեթոդական միավորումներում համակարգված աշխատանքի արդյունքում ուսուցիչը կարող է ունենալ մեծ նվաճումներ, հատկապես՝ բարձր ու նոր որակի ուսումնական գործընթաց:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

<https://www.arlis.am/documentview.aspx?docid=114876>, ՀՀ կառավարության որոշում

<https://old-lib.armedu.am/resource/846>, Պաշարների շտեմարան

<https://hy.cultureoeuvre.com/10762739-how-to-choose-an-interesting-topic-for-your-report>

Մանկավարժական նազմավարություն: Վերցված է edutechwiki.unige.ch կայքից

<https://www.youtube.com/watch?v=K98EVPFrxMQ>

education01.08.2017.pdf Կրթության որակի ընկալումները հանրակրթական

համակարգում:

Ա. Թովուզյան, Մանկավարժական միտք, 2012, «Ժամանակակից ուսուցչին ներկայացվող պահանջները»